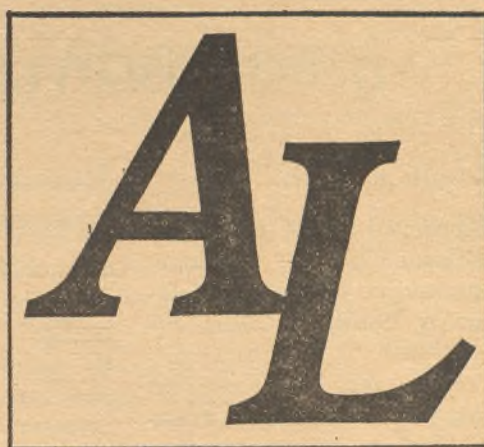

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol, Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 22. OKTOBER 1973 • POSTFACH 3, 8027 ZÜRICH, (SCHWEIZ) Nr. 42 • PREIS S. FR. 1.00

Kissinger o uvolnění ve světě

Jak přívlastky si vyslouží nový americký ministr zahraničních věcí Henry Kissinger, je věc budoucího úsudku. Jedno je jisté už dnes: nebude označen za širitele iluzí. Potvrdil to znova druhý velký projev, který Kissinger pronesl v nové funkci. Mluvil ve Washingtonu o cílech politiky uvolnění na diskusním fóru Střediska pro studium demokratických institucí, společností, jejíž členové se zabývají hlavně otázkami zahraniční politiky. Prakticky dokládá Kissinger svou zahraničně-politickou teorii na vztazích Spojených států k Sovětskému svazu, filosoficky mu šlo o vymezení morálních a pragmatických nezbytností v mezinárodní politice.

Je možné, že pověst pragmatika, kterou si Kissinger získal jako organizátor velkého pohybu americké zahraniční politiky zejména v Asii, poněkud zastínila mravní bázi Kissingerova politického myšlení. Kissingerova interpretace politiky uvolnění, formulovaná v nedávném projevu, odkrývá tuto základnu. "Naše politika, pokud jde o uvolnění napětí", řekl Kissinger, "je jasná: budeme odporovat agresivním metodám zahraniční politiky. Politika uvolnění napětí by nepřezila nezodpovědnost v kterékoli části světa..." Koexistence znamená — podle Kissingera — "odporovat pokusu kterékoli země dosáhnout pozice nadvlády v globálním nebo regionálním měřítku." Kissinger ujistil, že americká zahraniční politika bude vzdorovat pokusu využít politiky uvolnění k oslabování západních aliancí. "Budeme reagovat", řekl Kissinger, "jestliže se zmírnění napětí využije jakožto záminka pro zostření konfliktů na mezinárodních krizových místech." Vztahům mezi Spojenými státy a Sovětským svazem by podle Kissingera uškodilo — kdyby se stanovila závislost mezi politikou uvolnění a domácími reformami v Sovětském svazu; samostatně vůdcové nepochybně neprovedou takové reformy, které by měly za následek jejich pád.

Konkrétně se spor o míru

pragmatismu v americké zahraniční politice přenesl na otázku, zda má americká vláda poskytnout Sovětskému svazu v obchodních stycích doložku o nejvyšších výhodách. Členové amerických zákonodárných sborů, jejichž názory artikuluje senátor Henry Jackson, se domnívají, že doložka nejvyšších výhod nepřísluší Sovětskému svazu a jiným komunistickým zemím, které omezují emigraci. Americký zahraniční ministr naopak soudí, že se některé druhy tlaku na Sovětský svaz mohou minout účinkem nebo zvrátit v opak. Ve svém projevu ve Washingtonu Kissinger řekl: "Nikdy se nesmíme s potlačováním základních svobod. Budeme podporovat principy lidskosti a budeme užívat svého vlivu pro šíření spravedlnosti. Ale docházíme také k hranicím takového úsilí. Jak tvrdý tlak můžeme vykonávat, aniž vyprovokujeme sovětské vedení k návratu k metodám, jež zvýší mezinárodní napětí?" Tato otázka dokládá, že nový americký zahraniční ministr úzkostlivě váží praktická rizika toho, co patrně považuje za málo užitečné moralizování. Americká zahraniční politika — v Kissingerově interpretaci — by však neměla zaznamenat opačný výkyv k utilitarismu, zbavenému jakéhokoli mravního hodnocení. Kissinger prohlásil, že americká vláda nebude odvracet oči od zavržených metod zahraniční politiky některých států a — jak řekl doslova — "nikdy nezapomene, že protiklad mezi svobodou a jejími nepřáteli je částí reality moderního věku." "V tomto boji nejsme neutrální", řekl Kissinger dále, "a dokud budeme silní, budeme svého vlivu užívat k tomu, abychom šířili svobodu, jak jsme to dosud dělali." Potud Henry Kissinger. Obtížnou a proměnlivou hranici mezi pragmatickou potřebou a mravní nezbytností v zahraniční politice nemůže stanovit sebevymluvnější rétorika. Na otázky, jimiž se zabýval Kissinger-řečník, dá důležitější odpověď Kissinger-politik.

J. Kovtun

Když zprávy docházejí

Ferdinand Peroutka

Vypukla nová válka arabsko-izraelská, a zatím co toto píšeme, nikdo se neodvažuje nic předvídat. Skončí to jako jeden z krvavých a nerozhodných podniků, jimiž Arabové občas oznamují světu, že pro ně problém izraelského státu vůbec ještě není vyřešen? Střední východ je nebezpečný terén. Amerika a Rusko stejně se obávají, že zde by se nejspíše mohly srazit. Zároveň s prvními zprávami o útoku Egyptanů a Syřanů na izraelské posice vyskytla se zpráva, že Rusové odvezli domů svůj vojenský personál s egyptských letišť a raketových základů. Z toho se mohlo zdát, že za prvé, Rusové předešli útoku, za druhé, že mají úmysl vyhnout se komplikacím. Když odvetou za egyptský útok Izrael bombardoval egyptská letiště a raketové základny, mohli by při tom přijít o život také Rusové, a sověty ve své známé velmocenské hrdosti

mohly by se cítit povinovány oplácet to Izraeli. Tu by, na druhé straně, také Amerika mohla být vtažena do přímé účasti na konfliktu. Ale zpráva nebyla potvrzena, a přítomná válka bude jednou ze zatěžkáckých zkoušek nedávno uzavřené americko-ruské dohody.

Snad válka nemusila přijít tak zcela nečekaně, kdyby bylo více vzato na vědomí, že v arabském táboře vznikla nová situace. Stalo se, že egyptský prezident Sadat trpělivým úsilím vytvořil jednotnou frontu z politicky velmi různorodých, nemilujících se a časlo se nenávidících arabských států a sjednotil je aspoň v jedné věci, v jednom úmyslu: proti Izraeli. Poprvé tu v jedné frontě spolu nyní stojí Libye — která pomáhá povstalcům proti marockému králi a přejí si jeho zkázu, i marocký král, jenž Libyi ovšem nenávidí. Vedle sebe nyní stojí bojovná, k útoku na Is-

rael vždy připravená Syrie i nejmírnější z arabských potentátů, jordánský král Hussein. Dokonce se na chvíli tento král smířil s palestinskými guerrilami, svým nejhorším nepřítelem. Nějak se Sadatovi podařilo přemluvit Husseina, aby propustil z vě-

(Pokrač. na str. 3)

EXPORT OLEJE KLESA

Ode dne, kdy vypukl nový válečný konflikt na Středním východě, snížily arabské země export oleje o milion barelů denně. Sýrské a libanonské přístavy jsou uzavřeny a navíc: vlády v Egyptě, Iráku a Kuwahtu oznámily dělnictvu, aby se připravilo zavřít podniky všech amerických olejových společností generální stávkou. USA dováží denně 1,1 milionu arabského oleje. Je to jen šest procent celkové americké denní spotřeby.

CO JE IZRAEL?

Stát "Medinat Jisrael", jak zní hebrejský název této republiky v Asii mezi Mrtvým a Středozemním mořem, se také historicky nazývá "země zaslíbená". Jde o území, kde se odehrály prakticky všechny děje, známé ze Starého a Nového zákona, z Bible. Podle příměří z r. 1949 má Izrael rozlohu 20.700 čt. kilometrů, což je asi polovina Švýcarska. Hranice, soustředící na severu s Libanem, na severovýchodě se Sýrií, na východě s Jordánskem a na jihozápadě s Egyptem, měří na 1200 km. Západní hranici tvoří Středozemní moře. Na jihu má Izrael úzký přístup k Rudému moři. Země je u pobřeží plochá, na severu dosahují kopce výšky 600-900 m, na jihu 120 m. Podnebí je přímořské, s horkým, suchým létem, s vlhkou a chladnou zimou a s deštivým obdobím od října do května. Průměrná roční teplota v Jerusalemě je 16 st. C, v Tel Avivu 20 st. C.

V Izraeli bydlí 2 a tři čtvrtě milionu lidí, z toho pouze 200.000 "nežidů". Hlavní město je Jerusalelem (200.000 obyvatel) — největší město je Tel Aviv (420.000) a další přístavní město Haifa (220.000). Státní jazyk se jmenuje "iwrit" — novoherejščina; většina přistěhovalců z východní Evropy se dorozumívá "jiddisch". Většina dnešních obyvatel přibyla do země až po vyhlášení Izraele 14. května 1948. Do konce roku 1957 jich přijel skoro milion. Kromě východní Evropy přicházeli přistěhovalci hlavně ze severní Afriky a z Přední Asie. Základem hospodářství je u měle zavodňované zemědělství, která vydává hlavně pšenice, ječmen, zeleninu, tabák, brambory — datle, fíky, olivový olej a víno. Ze zvířat se pěstují ovce, kozy, hovězí dobytek, koně a muly. Základem výroby jsou tzv. kibucy, kolektivní hospodářství na různém

stupni společného hospodaření a také různě organizovaná. Průmysl je převážně textilní a obuvnický, pak chemický a cementárenský. Do rafinerií v Haifě přichází nafta potrubím od Rudého moře. Platidlem je izraelská libra.

Vytvoření židovského státu žádal už koncem minulého století Theodor Herzl, vůdce sionistického hnutí. Pokládal za jediné možné, aby se židé, roztroušení po celém světě, sešli na "svém" historickém území — v Palestině. Toto místo bylo už od 13. stol. před Kristem dějištěm dobovačských bojů a střídajících se vlád — Semitů, Izraelitů, Asyřanů, Babyloňanů, Římanů, Arabů a Turků. Od 2. století po Kristu přestala být Palestina centrem židů. V roce 1909 bylo — navzdory tureckému nesouhlasu — vytvořeno první židovské sídliště na Jordánu a založeno město Tel A-

(Pokrac. na straně 3)

O ČESKOSLOVENSKU

Sověti v Plzni

Západočeský kraj má — po oficiální lince — vzájemný patronát se sovětskou oblastí v SSSR. Počátkem října přijela na Plzeňsko delegace — vedená tajemníkem KSSS Sverdlovska Ponomarevovem. Západočeské stranické a mládež. organizace připravili na 200 družebních akcí.

Jednání s německými odbory

Delegace západoněmeckého odborového svazu — který sdružuje největší speciální organizace pracujících v různých oborech, jednala v Praze s představiteli odborového hnutí o otázkách spolupráce. Delegaci, vedenou předsedou Vetterem, přijal také Gustáv Husák.

Styky s Filipinami

Československo navázalo s Filipinami diplomatické styky na úrovni velvyslanectví. V budově stálé mise Filipin u OSN v New Yorku podepsali příslušnou dohodu ministři zahraničí obou států. Předtím navázaly letos stejným způsobem s Filipinami styky už Polsko, Maďarsko a východní Německo.

Federální divadelní svaz

Všechny nově ustavené umělecké svazy budou teď vytvářet společná vedení jednotlivých národních svazů. Ted' se ustavil čs. výbor Svazu dramatických umělců. Jeho předsedkyní se stala režimová oddaná herečka Jiřina Švorcová, místopředsedou bratislavský herec Viliam Zábořský.

Lidovci v SSSR

Delegace předních funkcionářů Čs. strany lidové, vedená předsedou strany, ministrem Peterou, navštívila Sovětský svaz. V Leningradě, Moskvě, Jerevanu, Jaltě, Oděse a Kijevě měla oficiální besedy se sovětskými funkcionáři.

Delegace do Argentiny

Slavnostní inaugurace nového argentinského prezidenta Perona se zúčastnila také čs. delegace, vedená místopředsedou Federálního shromáždění prof. Dalidorem Hane-

Slovenská hudba v Americe

Slovenský komorní orchestr uspořádal pětileté turné po USA, Kanadě a Mexiku. Po počátečním koncertu v Montrealu vystoupil kromě jiného v New Yorku, Philadelphii, Detroitu a Torontu.

Zahynul televizní novinář

Při autonehodě zahynul Vlastimil Kříž, ředitel ústřední redakce politického zpravodajství a publicistiky Čs. televize. Pracoval předtím jako stranický funkcionář a také jako šéfredaktor bratislavského Večerníku a brněnského deníku Rovnost.

Slovenská chemie

Zhruba šestatřicet procent produkce československého chemického průmyslu bude v přespříštím roce zajišťovat slovenská chemie. Ze všech odvětví národního hospodářství Slovenska zaznamenává právě chemie nejdynamičtější rozvoj: za posledních šest let se její výroba zdvojnásobila.

"Polní" armáda

S vypuklou sklizní podzimních okopanin nastal opět starý známý chaos: čs. zemědělství nemá pracovní síly, které by byly s to sklízet z polí brambory. A tak se v nouzi sahá, jako vždycky — po pomocníkovi nejjednodušším. Zemáky opět sklízí armáda. Na Slovensko například zajišťují posádky z moravských měst.

Zaostávání výstavby

K trvale zaostávajícím objektům v čs. investiční výstavbě patří stavba papírny ve Štětí, čímž zahálí polovina strojů a zařízení, dovezených ze Západu za víc než miliardu korun. Ještě horší je situace na stavbě závodu Kaučuk v Kralupech a v Chemlonu v Humenném.

Nová kolej

V Praze-Břevnově byla otevřena nová kolej University 17. listopadu. V této — v Praze zatím nejmodernější — budově bude ubytováno na 700 čs. i zahraničních studentů. 14-poschodový komplex stál několik desítek milionů korun.

Jaká je hloubka 'detente'?

V roce 1968 napsal Anatolij Andrejevič Gromyko knihu s názvem "Ruskýma očima: tisíc třicet šest dní presidenta Kennedyho." Kniha se nyní v anglickém překladu dostává do rukou amerického čtenáře, (nelatino: stojí deset dolarů devadesát pět centů), který nad ní žasne neméně jako američtí kritičtí.

A. A. Gromyko je ředitelem zahraničního oddělení Amerického ústavu Sovětské akademie věd. Je také synem Andreje Gromyky, který je už od roku 1957 ministrem zahraničí SSSR. Autor je vzdělaný, inteligentní, sečtělý a zcestovalý; má daleko k běžnému typu partajníka, jehož denním chlebem je antiamerická propaganda.

Kniha o Kennedym se hemží zcela nesmyslnými závěry — jež jsou dosti nešikovně naroubovány na holá fakta. Hemží se také výrazy, s nimiž si americký čtenář neví příliš rady: "americký imperialism", "monopolní kapitál..." Kennedy byl, podle A. A. Gromyky, "výtvorem kreatury, zvané monopolní kapitál", a jeho vrozená slušnost se mohla projevit vlastně jen při jediné příležitosti, při jednání o částečném omezení nukleárních zkoušek v roce 1963, — tehdy souhlasil s "mírumilovnou" politikou, kterou Sovětský svaz prosazoval už tak dlouho.

Američtí kritici přijali knihu s otevřenými ústy; v úžase se ptají, je-li skutečně možné, že to špatné, co se o Americe tvrdí v SSSR a satelitních zemích oficiálně, veřejně, by bylo totožné s tím, co si o ní skutečně přední sovětské vzdělanci-politikové myslí, co o ní věří? Kritikové se naivně domnívali, a citujeme doslova jednoho z nich, že: "v soukromých místnostech Kremle, po úředních hodinách — když sekretářky odejdou domů, opustí vládnoucí špička politický žargón a hovoří o nás pravdivě..." Nuže, kritikové se zmýlili; oficiální a neoficiální stanovisko Kremle je totožné. Mimoto: napsat knihu a vydat ji znamená vždycky oficiální stanovisko. V Sovětském svazu a ve všech totalitních režimech, totiž Literatura, i memoárová, se dogmatičností neliší od článků v Pravdě a jiných sovětských tiskovinách... Překvapuje nás tento americký naivismus? Vůbec ne: jen dokazuje,

že demokracie, která se přímo neutkala, nekonfrontovala s totalitou, nedovede ji pochopit. Proto také často podceňuje varovné hlasy — nabádání k opatrnosti, k rozboru dobře znějících prohlášení.

Hovoří se o detente, Brežněv v USA poklepal na ramena, prezident Nixon se zlobí na kongres, že váhá s přiznáním sovětům doložky nejvyšších výhod. Ale: co je skutečné detente? Výměna ba-

letních skupin, koncertních mistrů, technologie? Přípitky na mír a přátelství? Anebo vyspělé, rozumné a rozumové, hluboké porozumění politických procesů a základních hodnot té druhé strany? Vždyť nejde, nemělo by jít o chvilkový flirt s výměnou růží a komplimentů, ale o trvalý poměr, nikoli z lásky, ale z rozumu. Lásky je krásná, ale prchavá, rozum je spolehlivější. A opatrnost — matka moudrosti...

ČTENÁRSKÉ VEŘEJNOSTI

Myslíme, že není třeba opakovat starou známou, neveselou pravdu, že udržování krajanských novin a časopisů není žádný med. Bez bohatých mecenášů a tučných příspěvků všelijakých spolků jsou finanční potíže denním chlebem. Leč nezoufáme, děláme Americké Listy s chutí a každý nový odběratel nás těší.

Jenže... Přestože naprostá většina odběratelů jsou poctivci, lidé, kteří včas posílají své roční předplatné a tím nám velmi usnadňují život, najde se sem tam i nějaký ten čtenář, který neplatí a neplatí, často po dva-tři roky, na naše upomínky nereaguje, noviny dostává stále dál... — a když mu pak nakonec pošleme dopis se žádostí, aby tentokrát už si tedy doopravdy vyrovnal dlužné předplatné za X let, odpoví nám, že dost arogantně, že se bírávám slovníkem, že platit nebude, že noviny nechce, že by mu beztak nelíbí, aychom mu je dál neposílali. A basta! Co má redakce dělat? Dotyčný dostával noviny dosud, dluží předplatné za dva tři roky. Proč noviny dávno neodřekl? Proč nám onen nespokojený, často drsný dopis neposlal hned, jakmile mu vypršelo předplatné? Proč si je nechal posílat dál, po měsíce, po léta, když se mu nelíbí? Odpověď je nasnadě: dlužná suma narostla vysoko, platit se nechce, tak se to svede na časopis.

Proč to vůbec připomínáme, vždyť těchto případů není — na štěstí — mnoho. Protože si chceme docela po lidsku ulevit, dát najevo, že známe své "Papenhelmské", a že si myslíme, že byl se tyhle "vykukovské" metody neměly mezi krajany pěstovat. Dělat noviny je velká radost, a potěšení z té práce vyvažuje potíže. Jinými slovy: děláme noviny, protože jsme "fandové". Na živobytí to nestačí. Naštěstí jsou naši odběratelé uznaliví. Děkujeme jim. A na adresu neplatců vzkazujeme: prosíme Vás, nedělejte z nás osly...

Redakce

Zvýšení cen?

V uzavřeném systému se o hospodářských zásadách státu — hlavně o těch nepopulárních — příliš nemluví. Tak se teprve teď dovídáme, stejně jako každý čs. občan, že dosud platí tzv. "cenové moratorium", které vlada vyhlásila už v roce 1969. Od 1. ledna 1974 mají vstoupit v platnost zákonná opatření, která jej nahradí. Cenový úřad přiznává, že pasivní obranné opatření je třeba nahradit aktivní cenovou politikou, nezbytnou pro zdravý rozvoj ekonomiky, tj. podporovat výrobu takového zboží, které je vyšší kvality, obohacuje sortiment atd. Nové zákonné opatření má ovlivnit nejdříve tvorbu velkoobchodních cen. Pro spotřebitele se změna cen projeví až později.

Brambory a bramboráři

Letošní sklizeň brambor se zas už neobejde bez brigádníků. Denně odjíždějí z Prahy do zemědělských oblastí, zejména na Příbramsko, tisíce občanů. Odvážejí je tam autobusy, jejichž výchozí stanice je Staroměstské náměstí. Sklizeň brambor má skončit v polovině října.

Pražské divadlo

Špejbla a Hurvínka odjelo na umělecký zájezd do Německé spolkové republiky. Provoz na pražské scéně zahájí teprve v polovině prosince.

MENDER WANTED

EXPERIENCED.

CALL (201) 861-3662.

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevýžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent;

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bořavým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstihněte a zašlete na adresu:

AMERICKÉ LISTY,

Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz

Přihlašte se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatíte poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit.) Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00.

Jméno:

Adresa:

Když zprávy docházejí

(Dokončení se str. 1)

zeni politické vězně, také ty, kteří ho několikrát chtěli svrhnout a ukládali mu o život. Proti Izraeli se nyní smluvili, také na chvíli, sociálně radikální Irak a malí, konzervativní arabští králíčkové na jihu, pánové nad maličkými, ale na olejové zdroje bohatými územími. Mezi nimi nejvlivnější, nejbohatší a nejkonzervativnější je Faisal, král Saudské Arábie.

Dnes je zřejmo, že nebylo rozumné odepřít pozornost tomuto ději. Když na jaře egyptský prezident Sadat se ujal tohoto úkolu, nebyl úplně mlčelivý. Řekl, že osobně přebírá vedení "pro určitý úkol" a "na omezenou dobu", a že jde o "psychologickou mobilisaci" pro "totální konfrontaci s Izraelem". Dodal: "Bitva je nevyhnutelná". Potom více méně umklkl, a jiní se přestali starat. Ostražitosti stály v cestě dvě překážky. Panovalo přesvědčení o absolutní vojenské převaze Izraele, která byla dokázána ve válce 1967; stáčilo sedm dní na dokonalou porážku Arabů. Cokoli Arabové dělají a říkají, podle tohoto přesvědčení znamená jen tolik, že se krouží ve své bezmocnosti. Pak byl starý svod vykládat retorikou některé věci, které vypadaly nápadně nebo i děsivě. Mnozí přijali Hitlerův "Mein Kampf" jako výbuch retoriky, jímž není třeba se zabývat — snad ani to číst. A marx-leninismus dosud je pro mnohé retorika pro vnitřní potřebu, způsob, jakým sověty vedou své masy, a nemá co dělat s jejich zahraniční politikou. A Israel tentokrát . . . Neodložil Israel bližší prozkoumání toho faktu, že Arabové se kupí na západním břehu Nilu, až na nejbližší den po svátku Jom Kippur? Určitě je známo jen to, že roku 1967 Israel překvapil Araby, a roku 1973 Arabové překvapili Israel.

Zatím co toto píšeme, noviny přináší úsudky vojenských expertů. Experti se shodují v tom, že podle zjištěné situace na bojištích tato válka naprosto se nebude podobat válce z roku 1967. Je otázka, s kým sympatizovat. Nejsme z těch, kdo se snad domnívají, že historie se správně pohybuje kupředu tím, že zapomíná. Za války židé byli vražděni v známých masáčkách. Kdo na to nezapomíná, sotva může sympatizovat s tím, že židé před pětadvaceti lety rozhodnutím Spojených národů dostali útulek, v němž by se zařídili po svém. Mají spravedlivý nárok proti lidstvu. Palestiňané se oddávají fantasiím krutosti a někdy prozrazují, jak by jednali s obyvatelstvem židovského státu, kdyby tento stát padl. "Vžek neme je do moře" a tak dále.

Nejmenší příspěvek k tomu, aby taková nenávist zase — podruhé nabyla moci nad lidmi je hřích. A je otázka pokroku. Pokud toho se týká, jak nesympatizovat s těmi, kdo za nejkratší dobu dovedli v rozháraném okolí Středního východu vytvořit výkonný moderní a sociální stát?

Zatím co takto uvažujeme, na první stránce novin se objevil velký nápis: "Israel přiznává neúspěch na suezské frontě."

Početně poměr Arabů a Izraelitů je čtyřicet k jedné. Egypt má třicet čtyři miliony obyvatel, Israel tři miliony. Arabské děti se rodí s orientální snadností. Israelští ministři předsedají Golda Meir se jednou přiznala, že v noci jí nedá spát myšlenka, kolik arabských dětí se narodí této noci. Vraťte se rozpaky, jež někteří přátelé Izraele cítili hned po největším israelském triumfu, po vítězné sedmidenní válce. Ptali se sebe i Izraelitů: zdá se to zatím vyřízeno, ale jak bude za pět, za deset let? I když Israel vítězně obstojí v této nové válce — táž otázka trvá: jak bude za pět, za deset let? Vyjevuje se zatím, že už dnes je Israelitům mnohem nesnadnější zvíťazet. Až Arabové se ještě lépe vyzbrojí a vycvičí, a zase bude čtyřicet nebo ještě více k jedné, třicet čtyři nebo i více ke třem — co pak? Když padne jeden arabský voják, co to znamená mezi stovkami miliony? Ale když padne jeden israelský voják . . .

Je-li možno Israel za něco kritizovat tedy za to, že se téměř výlučně spoléhal na svou vojenskou sílu a vyhýbal se politickému vyjednávání. Dobrá armáda bez dobré politiky je jen polovina toho, co má být. I když s tím souhlasíme, nemůžeme zavírat oči nad tím, že Israel se dopouštěl chyby, která mu byla krutě vnučena . . . Každá schůze Spojených národů musila přivést Izraeli na mysl, jak osamocen je politicky. Vždy se proti němu objevil většina složená z těch, kdo se zřízením israelského státu nikdy nesouhlasili, z těch, kdo nejdříve souhlasili a pak odpadli, z těch, kdo se do toho nechťejí míchat, a z těch, kdo Spojené národy pokládají za hlavní forum útoku proti západní demokratické ideologii. Postaven před toto forum Israel musil cítit, že má na vybranou jen mezi zkázou s válkou nebo zkázou bez války. Tolik o tom, proč Israel se vyhýbá politickému vyjednávání.

Praví se, že Israel má jediného skutečného přítele, Ameriku, a nevynechává to skoro nic ze skutečnosti. A postavení Ameriky v této věci není bez problémů. Amerika je Izraeli zeměpisně vzdálena,

Rusko je mu zeměpisně blízko. Tento fakt činí americkou pomoc Izraeli nesnadnou, a sovětskou pomoc nepřátelům Izraele snadnou. Mimo to nová jednotná fronta Arabů věří, že snad naleznou prostředek, jak vypáčit Ameriku z jejího přátelství k Izraeli.

Příroda je proti Izraeli. Arabové mají olej, největší jeho zdroj na světě. I seriosní západní ekonomisté náhle nám začínají vyprávět fantastické možnosti, které z toho vyplývají. Příjmy olejových králů a baronů jsou a budou tak velké, že v roce 1980 prý malá Saudská Arábie bude mít větší peněžní rezervy než Amerika a Japonsko dohromady. Jak chudíčký je proti tomu Israel. To je peněžní stránka, ale existuje také politická stránka. V situaci je něco, co nebylo roku 1967. Poprvé si Arabové v plném rozsahu uvědomili, že olej znamená politickou moc, a nová arabská jednotná fronta snad nejvíce ze všeho se zakládá na tomto uvědomění. Různí Arabové si to vykládají různě, podle temperamentu. Radikálové věří, že mají ruku na hrdle západu, konzervativci mírněji věří, že mohou západní politiku ovlivňovat. Moderní západní hospodářství se neobejde bez oleje, a Israel při všem jednání a uvažování nemá podceňovat, jak velkou roli to hraje pro celý západ. Jeho pomoc Izraeli nebude zcela spontánní, bez hospodářské úvahy.

Abychom dokreslili politický obraz. V jednotné arabské frontě jsou radikálové i konzervativci. Konzervativci přinesli nejen moc — již dává clet, nýbrž také některé nové politické ideje. Není vyloučeno, že by mohly nalézt úrodnou půdu. Arabové ovšem přijímají sovětskou pomoc, ale někdy vybuchují a posílají sovětské poradce a pomocníky pryč. To tehdy, když, dosti často, mají silný dojem, že sovětská dlaň, která podává pomoc, se svírá v pěst. Sověty příliš snadno se vměšují do vnitřních záležitostí těch, jimž pomáhají. To zdá se být od sovětů neodlučitelné, mají-li k tomu příležitost. Je dosti zřejmo, že Arabové by se cítili jistější bez vojenské přítomnosti sovětů na svém území. Král Faisal už před nějakou dobou nadějně předpovídal, že Amerika změní svou politiku vůči Arabům. To je nové thema, třeba čekat, jak se rozvine. Když dopisujeme, v novinách je na první straně velký nápis: Irak se připojil k válce proti Izraeli.

PODPORUJTE
ČESKOU
NÁRODNÍ
ŠKOLU

CO JE IZRAEL . . ?

(Dokončení z 1 strany)

viv. Po první světové válce museli Turci ustoupit Angličanům, jimž byl svěřen zdejší mandát. Ti slíbili možnost osídlování jak židům — tak Arabům, z čehož vznikly okamžité šarvátky, trvající pak desetiletí. Bohatší, vzdělanější a obratnější židé vytlačovali však postupně Arabů ze všech oblastí. Britské návrhy na rozdělení země před 2. světovou válkou i po ní Arabové odmítli, stejně tak i návrh Rady bezpečnosti OSN z roku 1947. Britové potom prohlásili svůj mandát za skončený a odvolali svá vojska. Krátce nato byl — za podpory velmocí včetně SSSR — vyhlášen stát Izrael. Vzápětí nato vytáhla proti němu do boje vojska Arabské unie. Mladý stát, vyzbrojený moderními zbraněmi — mimo jiné tehdy

také z Československa — se však ubránil. Starý Jerusalema a část východního území připadla Jordánsku, Ghaza na jihu Egyptu. Pod patronátem OSN bylo r. 1949 uzavřeno příměří. V r. 1956 se izraelská vojska zúčastnila britské a francouzské společné vojenské akce na Suezském průplavu. V červnu 1967 došlo k známé "šestidenní válce" proti Arabům. Bleskovým útokem vyřadil Izrael z boje prakticky všechny letecké síly protivníka, ovládl bitevní pole a obsadil celou Sinaj, Gazu a Golanské výšiny na hranicích se Sýrií, jakož i starý Jerusalema. Spojené národy se usnesly na rezoluci, žádající vyklizení obsazených území a přímé jednání s Araby. Izraelci nechťejí území vyklidit. Arabové odmítají jednání. Výsledkem byl nový válečný konflikt.

VÝBĚR 74 - jde za čtenáři

Ve světě se pořád něco děje.

A nejsou to — zaplat'pánbůh — jenom události politické. Dějou se prostě věci. Objevují se objevy, vynálezy, vynálezy. Rodí se šesterčata, lidé dělají hlouposti — a také naopak. Jedni zamořují ovzduší, druzí volají po jeho očistě. Mění se móda, stíhají se vlády a nálady, — svět se zkrátka neustále točí . . .

Ale den má jen čtyřadvacet hodin

a zvědavý člověk si občas povzdechne nad nedostatkem času ke čtení, k zjišťování, co se kde děje. Však to znáte. Jistě jste si kolikrát pomysleli: kéž by tak někdo pro mne pořídil nějaký šikovný výběr, průřez světových zajímavostí . . .

Stalo se, přátelé!

Pořídili jsme pro vás — pro celou vaši rodinu, přesně to, po čem jste volali. Ze světového mnohojazyčného tisku vám předkládáme v naší rodné češtině VÝBĚR 74. Co všechno v něm najdete? To, co vás zajímá: technika, medicína, sport, móda, vynálezy, poezie, čtení pro děti, životní prostředí, slavní krajané, automobilismus, povídky, volná chvíle, kuchařské recepty, novinky odevšad, pele-mele, humor, fotografie, ukázky z připravovaných knih českých autorů.

A ještě mnohem víc — prostě pestrý VÝBĚR 74, poučavé, poučné, informativní a zábavné čtení pro celou rodinu.

VÝBĚR 74 vychází jako spisek Zábavné knihovničky Amerických Listů. Připravila Jiřina Meixnerová.

Cena v USA a Kanadě pouze \$4.00 (160 stran) v Evropě Š. fr. 12.00.

Zde odstříhnete, vložte do obálky a zašlete:

VÝBĚR 74, 283 Oak Street, Perth Amboy, New Jersey 08862 — USA (zájemci v USA a Kanadě)

VÝBĚR 74, Postfach 3, 8027 Zürich, Schweiz — (zájemci v Evropě)

Objednávám..... výtisků Výběru 74. Přikládám šek na \$..... (Švýc. fr.)

Jméno: Podpis:

Adresa:

Rozvrh činnosti Sokola New York

PONDĚLÍ:

Dorostenky 7:00 — 9:00

UTERÝ:

Žáci 6:30 — 8:00 Dorostenci — muži 8:00 — 9:30

STŘEDA:

Žačky 6:30 — 8:00 Ženy 8:00 — 10:00

ČTVRTEK:

Žáci 6:30 — 8:00 Volleyball, muži i ženy 8:15 — 10:30

Sokolovna, 420 vých. 71. ulice, New York City. Všichni krajané vítáni.
Cvičtelský sbor.

Rakousko ve dvou ohních

Malé, poklidně žijící Rakousko se v posledních dnech stalo středem mezinárodní pozornosti. V některých místech dokonce došlo k demonstracím před jeho zastupitelskými úřady a některé zahraniční listy šly v jeho kritice dokonce tak daleko, že vyzývaly rakouského kancléře, aby odstoupil; podaly tak poněkud podivný obraz svých představ o suverenitě i když malého, ale přec jen samostatného státu. Příčinou bylo rozhodnutí rakouské vlády revidovat ulehčení — která jsou poskytována Židům, jimž je povoleno vystěhování ze SSSR, zejména rozhodnutí zrušit tábor Schönau, v němž jsou dosud po svém příjezdu ze SSSR do doby odletu do Israele ubytováni. Rakouská vláda učinila toto rozhodnutí poté, co v obci Marchegg na rakousko-československé hranici se dva arabští teroristé zmocnili 3 židovských emigrantů, kteří přijížděli do Rakouska a jednoho rakouského celníka a hrozili jejich zastřelením, pokud jim nebude dáno k dispozici letadlo, kterým by — spolu s rukojmími — mohli odletět. Po dlouhých dramatických hodinách vyjednávání skončil incident bez krvavých zranění: po té, co se teroristé dozvěděli o rozhodnutí vlády ustoupili od svého požadavku, rukojmí propustili a odlétli soukromým letadlem, které jim bylo dáno k dispozici, do Lybie.

Postupem a rozhodnutím rakouské vlády se cítí dotčen především Israel. Ministerkářská předsedkyně G. Meirová, která právě dlela ve Strasburku na zasedání evropského parlamentu, tam pronesla projev, v němž vyslovila naději, že rakouská vláda své rozhodnutí zruší. Pak odletěla do Rakouska, kde téměř dvě hodiny jednala s rakouským kancléřem. Rozhovor nepřinesl žádné rozuzlení. G. Meirová odletěla a zrušila před tím ohlášenou tiskovou konferenci, na níž se objevil Kreisky sám. Kreisky především zdůraznil, že rozhodnutí vlády neznamená omezení možnosti transitu sovětských Židů přes Rakousko a že země bude i nadále plnit své humanitární povinnosti. Připomněl, že v tom směru předstihuje mnohé jiné, daleko větší země, poněvadž od počátku akce, od r. 1960 prošlo Rakouskem 164.000 Židů z východní Evropy. V současné době však jejich soustředění ve sběrném táboře v zámku Schönau představuje jejich ohrožení, protože Rakousko není s to zajistit bezpečnost objektu před útoky teroristů. Před nedávnem byl odhalen pokus celý objekt vyhodit do vzduchu. (V případě Marcheggu ostatně rakouské orgány žádnou prevenci nemohly akci teroristů zabránit, poněvadž oba nastoupili do vlaku, jak známo v Bratislavě

a v okamžiku celní kontroly namířili na rakouské pohraniční orgány zbraně, načež vnikli do oddělení se sovětskými emigranty a vybrali si mezi nimi rukojmí.) Z toho důvodu se také rakouská vláda nyní obrátila na OSN s návrhem na prozkoumání možnosti, aby Vysoký komisař OSN pro uprchlíky převzal tábor do své správy a odpovědnosti.

Značnou část tiskové konference zabrala otázka, zda svým rozhodnutím rakouská vláda nekapitulovala před terorem. Kreisky se těmto obviněním rozhodně bránil a uvedl, že vláda již před tímto útokem o nebezpečí, který tábor představuje, jednala a že o jeho uzavření uvažovala. Kategoricky odmítl zprávy, že tím byla splněna podmínka teroristů nebo že vláda přijala návrh arabských vyslanců, kteří s teroristy a s vládou vyjednávali. Vláda dle něho své rozhodnutí učinila bez jakéhokoli předchozího jednání s teroristy o tom a arabští vyslanci jim jen tlumočili rozhodnutí. Na otázku, zda tím však přec jen teroristé nedosáhli úspěchu, který je povzbudí k dalším akcím, poukázal Kreisky na případy, kdy jiné státy pod hrozbou násilí propustili teroristy, kteří se dokonce dopustili vražd a byli v dotyčných zemích odsouzeni. Opačoval pak svá dřívější prohlášení, že svým rozhodnutím je rakouská vláda vázána jen vůči sobě samé a ne vůči teroristům a prohlásil, že jde o vnitřní záležitost, do které nemohou zasahovat ani cizí vlády, ani cizí tisk. Jakkoli je a přes vysvětlení některých ve světovém tisku dosud nesprávně interpretovaných okolností jistě i nadále bude postup Rakouska kritizován, nesmí být zapomínáno, že toto drama je jen další kapitolou v serii teroristických akcí. Při vzpomínce na loňskou olympiádu, kde pokus neustoupit teroru skončil smrtí všech rukojmí a dalších osob, se rakouské drama bude jevit jistě jinak, než jak k tomu svádí náš postoj vůči teroru vůbec. Protože zatím proti němu nebyla — bohužel — nalezena účinná obrana. Bylo by jistě tragédií, kdyby lidé, kteří po dlouholetém čekání a strastech nastoupili cestu do země, v níž hledají lepší život, zemřeli v její polovině. Ujištění, že rozhodnutí vlády má zabránit přenesení války mezi Araby a Israelem na rakouské území a že jeho cílem je především ochrana samotných emigrantů, jimž jinak Rakousko bude poskytovat všechnu možnou pomoc, je jistě uspokojivé. A je i důvěryhodné, poněvadž právě my, Čechoslováci, jsme měli možnost přesvědčit se na vlastní kůži o ochotě Rakouska poskytovat pomoc těm, kteří ji potřebují.

P. J., Vídeň

Povinnost spisovatele je nemlčet

Vystoupení Pavla Kohouta v rakouské televizi

V době, kdy v Ženevě zasedá konference, usilující o zlepšení klimatu v Evropě, ozval se z Československa hlas, upozorňující na neutěšené poměry v naší vlasti. Pavel Kohout, kdysi v mládežnickém nadšení básnický oslavovatel komunistické samovlády a od poloviny padesátých let její kritik, poskytl interview rakouské televizi, který současně přebírala také západo-německá a švýcarská televize. Jak Kohout říká, použil této okliky proto, že mu není možné vyslovovat se o vnitřních poměrech uvnitř Československa.

Jeho slova pravděpodobně neuspokojí ty, kteří z bezpečné dálky a hlavně v nerealistickém zausnění a emoci dávají přednost silným slovům. Představují však nesporně rozumnou základnu pro diskusi o vyřešení tiché vnitřní krize, vyplývající z apatie, vyvolané rozchodem vlády a lidu, který nemohou překlenout slova, jimiž se ho režim pokouší zakrýt.

Rakouský autor rozhovoru se prohlásil za zarytého optimistu, a nevěří prý svým novinářským kolegům, kteří mu prorokují, že příště nedostane povolení k vjezdu do ČSSR. Naopak, je prý ochoten kdykoli udělat interview s ministrem kultury o otázkách, o nichž Kohout mluvil.

Nesdílíme jeho optimismus. Ale domníváme se, že je — právě v kontextu evropského vývoje — na čase prolomit hráz mlčení, kterým se oficiální Praha nejrůznějšími prostředky obklopi-la a hovořit o problémech a východiscích z dnešní situace právě oním strážlivým jazykem, jakým hovoří P. Kohout.

P. J., Vídeň

(Pokrač. z min. číste)

ské republiky, která v prosinci loňského roku žádala amnestii pro politické vězně.

Minulý týden se v československých sdělovacích prostředcích tvrdilo, že Hans-Peter Riese byl iniciátorem této petice, jež se tím odhalila coby západní provokace. Nechci zde opakovat mé demotivování, které jsem zaslal tiskovým agenturám a v němž jsem konkrétně vyvrátil bod za bodem všechna obvinění. V souvislosti se vším, o čem jsem už mluvil, chci pouze poznamenat: moji kolegové a já, kteří jsme jedině odpovědní za iniciativu ve věci zmíněné petice, jsme lidé mezi čtyřicítkou a padesátkou, s určitými životními zkušenostmi, také s jistými představami o tom, co patří k povinností spisovatele — což jsme už nejednou dali najevo. Sotva jsme potřebovali mnohem mladšího, třebaš nadaného cizího dopisovatele k tomu, aby nám řekl, co máme dělat. Většina spisovatelů na celém světě nepotřebuje od nikoho a odnikud nápady a instrukce, aby žádala svobodu pro lidi, kteří se o svobodu zasazovali.

Musíme však vždycky měřit stejnou měrou, jak k tomu ještě dojdou. Naše masové sdělovací prostředky a jiné instituce jsou prostě někým zaváděny a mystifikovány. Podle mého mínění mají být jednou ranou zastrašení všichni ti, kdo dle své povinnosti shromažďují informace, ti, kdo podle přirozenosti informace poskytují, a především všichni ti, kdo jsou stále ještě připraveni přispět podle vlastního svědomí na pomoc všem v nouzi. Spisovatel má právo se zasazovat za myšlenky, politiku a lidi, které považuje za příkladné; přitom nelze přehlédnout, že převážná většina dobrých spisovatelů se po tisíciletí zasazuje za pokrok, dnes tedy za socialismus. Na druhé straně však spisovatel nesmí zapomínat, že žije v nedělitelném světě. Z odpověd-

nost je spojena s důsledností. Nemohu útočit na negativní jednání a jinou ospravedlňovat."

"Nemohu útočit na negativní jevy v zahraničí a podobný úkaz zároveň hájit nebo zamlčovat jen proto, že se projevuje doma, v mém systému. Zastánci dvojí morálky a dvojího měřítka všude na světě smýšlejí ovšem zcela utilitárně. Nejde jim o to, co je dobré a co špatné, co je pravda a co není pravda, nýbrž o to, co je k užtku jim a myšlenkám, které zastávají. Ke všemu ostatnímu jsou slepí, hluchí a němí. Abych byl konkrétní: myslím teď skoro nepetržitě na onoho starého, opuštěného muže v Santiagu de Chile, který na rozdíl od mnoha rutinovaných politiků bral svůj mandát vážně. Protestují proti vojenské juntě jako proti moru, a je smutné, že ani to nemohu prohlásit v československé televizi, neboť pronásledování ztratili morální právo hájit něco vznešeného.

Protestují proti juntě, která se objeví na jevišti vždy, když zlým postavám dojde text. Protestují proti jejím známým i tajným spolutelům, protestují proti torpedování životně důležitého pokusu — o uskutečnění sociální revoluce bez krvavých bojů. Bude to zase stát krev, mnoho krve, a nejen v Chile. Tento protest je však částí mého jednotného postoje vůči světu a době, který mne nutí protestovat zároveň proti tomu, že v mé zemi, která není ohrožována ani buržoasií ani sousedy, vládne v kultuře výjimečný stav, že tady tucty umělců nesmí pracovat, a stovky knih se posílají do stopy. Byl jsem jednoznačně i proti věznění Angely Davisové nebo řeckých komunistů, socialistů a vlastenců; jen jsem neměl možnost hlasitě protestovat. Z téhož důvodu, i kdybych měl sdílet jejich osud, nemohu však nikdy schvalovat, nebo k tomu mlčet, že i u nás jsou zavírání lidí, jejichž názory se

příliš neliší od názorů lidí výše uvedených. Jak bych se mohl smířit s tím, že v naší uvědomělé zemi mají političtí vězňové dokonce tvrdší režim, než kriminální zločinci, a že pro ně neexistuje amnestie. Tu jsem dokonce připraven vznést upřímnou prosbu: Vážení soudruzi, dovolte aspoň, aby se tito lidé mohli ve vězení učit, aby mohli psát, vzájemně se navštěvovat a komunikovat se světem, jako směla Angela Davisová, a jak to u nás smí ti, kdo kradli veřejný majetek nebo obtěžovali nezletilé dívky. A především, vážení soudruzi, nenechte je sedět celé tři, čtyři roky nebo šest let. Všichni přece víme, kolik lidí už muselo být rehabilitováno. Mohu vás ujistit, že by to mělo kladný vliv na celou společnost, k čemuž bych chtěl dodat myšlenku G. B. Shawa: všichni političtí by se měli ve vlastním zájmu starat o dobré poměry v justici a ve věznicích.

A nakonec — ptali jste se mne, co bych chtěl říci k dopisu, který jsem adresoval českému ministrovi kultury, a jenž byl 8. září tohoto roku uveřejněn v listě Frankfurter Allgemeine. Mnoho ne. Od roku 1969 jsem poslal nespočetné dopisy nejrůznějším

institucím, z toho devět doporučených dopisů ministerstvu kultury a ministrovi osobně. Ačkoliv existuje přísný správní řád, podle něhož musí každá instituce každému občanovi odpovědět ve stanoveném termínu, nedostal jsem nikdy odpověď ani od ministra kultury ani od jiných institucí. V červnu letošního roku jsem poslal ministrovi kultury nový dopis o čtrnácti stránkách, s podrobnými informacemi o tom, jak to podle zkušeností mých — a mých kolegů — vypadá v československé kultuře. Prosil jsem ho, aby mi aspoň potvrdil příjem dopisu, abych měl jistotu, že ho vůbec dostal. Jako vychovaný člověk jsem čekal dva měsíce, a potom jsem se rozhodl dát tento dopis uveřejnit jako otevřený. Chci, aby se tomu rozumělo takto: Jsem pro klidnou a vnitřní výměnu názorů o tom, jak zvládnout tu neblahou situaci. Ale budou-li mé dopisy mizet nebo bude-li se někdo k občanu Kohoutovi chovat jako feudální vrchnost k poddanému, musí počítat s tím, že i v budoucnosti půjdu touto oklikou. A kdyby se stalo, že bych v důsledku zásahu vyšší moci přestal vládnout svými rukama, svým hlasem, svým tělem, budou totéž dělat jiní kolegové."

Přeložil P. J.

Problémy s inteligencí Manželství - rodina - děti

Karel Jezdinský

V Praze se konal 2. října aktiv vědecké a technické inteligence. Za nejvyšší vedení komunistické strany na něm promluvil Antonín Kapek. Konstatoval několik obecných pravd-jako na příklad, že náročné hospodářské úkoly nelze zajistit bez výrazného urychlení vědeckotechnického rozvoje, který je opět závislý na vědeckotechnické revoluci v celosvětovém měřítku. Rozumně také tvrdil, že stále většího významu nabývá otázka kvalifikace práce a pak si stěžoval, že dosavadní růst vzdělanosti nestačí a že neuspokojivá je také situace v realizování výsledků vývoje a výzkumů v praxi.

Nuže dobře, dalo by se říci, že vedení strany opět jednou zdůrazňuje význam vědy a techniky. Ten ostatně zdůrazňuje každá vláda a každá moc, která se potřebuje hospodářsky zajistit a vůbec kráčet s dobou. V diktaturách však představuje vědecká a technická inteligence zvláštní problém. Někdy stačí ji prostě použít a využít, bez ohledu na její politická stanoviska. Zabrání se jen tomu, aby je mohla projevovat. Lenin v prvních letech sovětské vlády celkem šetrně zacházel s takzvanými buržoazními odborníky, za něž neměl náhradu. Stalinističtí radikálové jim však už příliš nevěřili, postupně je likvidovali a kojili se mýtem postupného vzniku vlastní, režimu zcela oddané inteligence. Když to nešlo jinak, překotně ji vyráběli v nejrušnějších kursech. Když ideologický fanatismus zcela převážil nad zdravým rozumem, na Leninovu střízlivost se už zcela zapomnělo a politický profil se stal hlavním měřítkem odbornosti.

V Československu se toto stalinistické pojetí projevilo téměř ihned po převzetí moci komunisty. Vědecká a technická odbornost byla zcela podřízena politickým a ideologickým cílům stranické diktatury. Starší zkušení odborníci byli dáni do ústraní ještě dříve, než se vůbec mohla zrodit ona křivená inteligence režimní výchovy. K čemu to vedlo v našem hospodářství je všeobecně známé. Pak tu však ona nová vědecká a technická inteligence, vyšší převážně už z počtů nových škol, přece jen byla a výsledek pro stranický aparát opět nebyl uspokojivý. Projevilo se to především v roce 1968 a později, kdy velká řada jejich příslušníků byla obviněna z pravicového oportunismu anebo aspoň z malého pochopení pro potřeby ideologie.

Jednalo se ve skutečnosti o vývoj velmi logický. Věda, technika, výzkum, aby mohly mít vůbec nějaký smysl a konečný úspěch — musejí vyhledávat nezvratná fakta

a na nich stavět. K úspěšné operaci, k správným matematickým výpočtům, k výstavbě produktivních průmyslových celků příliš nepomohou měnící se rezoluce ústředních výborů. Moderní vědecká a technická fakta se občas dají také sotva skloubit s výnosy, které obsahují mlhavé představy ideologů a propagandistů, kteří o vědě a technice nemají žádné pojetí. A vědecký i technický výzkum nutně brzdí, je-li svazován do škatulky určité ohraničené filosofické a hospodářské koncepce, jestliže není umožněna naprostá svoboda bádání. Vzpomeňme si jak třeba ještě v padesátých letech byla zatracována kybernetika, výsledky západního výzkumu a jak se v přírodních i technických vědách velebili různí šarlatáni, kteří se šikovně postarali o to, aby jejich podivné badatelství plně odpovídalo vládní ideologii. Výsledkem byla a je trvajících propast mezi Západem a Východem právě ve sféře vědeckotechnické revoluce. Komunistické státy tu ztrátka mají značné zpoždění a někdy si to už i otevřeně přiznávají.

K těm postiženým patří také Československo a mohlo by se předpokládat, že jeho političtí vůdci z tohoto stavu vyvodí patřičné důsledky. Tuto iluzi však ve zmíněném projevu dokonale vyvrátil právě Antonín Kapek — mimochodem právě pro vědu a techniku neodborník na slovo vzatý. Řekl vlastně, že vědecký a technický pokrok — je možno zajistit jediné za předpokladu, že bude v této oblasti posílena úloha strany. Tedy neodborná politicko-ideologická organizace má být nadále tím hlavním správcem. Strana — pravil Kapek — hodlá vést důsledný, ideologický boj proti revizionistickým a oportunistickým tendencím v posláni vědy a techniky. To by mohlo znít celkem vesele, kdyby dopad této nadvlády ideologických neodborníků nad vědou a technikou neměl tak smutné důsledky pro celou společnost. Kdyby si kozel prostě nechtěl za každou cenu hrát dál na zahradníka. Antonín Kapek to ještě dovršil, když žádal uplatňování stranického přístupu ke každodenní a personální práci, ve specifických podmínkách rozvoje a řízení vědeckovýzkumné základny. Přeloženo do slušné češtiny to znamená, že vědou a technikou se u nás mohou zabývat jen stranickými neodborníky prověřenými a schválenými lidmi, kteří pak spíše než objektivní vědecká fakta musí sledovat ideologické mýty.

Jak to vypadá v praxi, o tom svědčí otevřený dopis, který zaslal český atomový fyzik profesor František Janouch ministru školství ČSR

Havlínovi. Dopis sice zůstal zatím doma bez odpovědi, ale o jeho obsahu se dozvěděla veřejnost na Západě. Profesor Janouch, sám vědec světového jména, musej už před třemi roky odejít z výzkumného ústavu v Řeži — když byl vyloučen ze strany.

Je však jenom jedním z těch mnohých, kteří byli zbaveni možnosti pracovat ve vlastním oboru. Ministr školství vydal totiž výnos, kterým se zakazuje uveřejňovat výsledky vědeckých prací lidí, vyloučených z komunistické strany a vůbec všech — z hlediska režimu — politicky nespolehlivých.

Pomíňme, že takový zákaz je v hrubém rozporu s platnou československou ústavou — ta je jen formalitou i v mnoha jiných oblastech — a že ministr školství jednoduše pošlapává zákony. Profesor Janouch se ve svém dopisu otázel ministra, zda by tedy mohl u nás publikovat práci vědec, který by vyřešil problém léčení rakoviny, nebo, který by objevil nějakou novou významnou látku, když byl předtím vyloučen ze strany. Zda by v naší zemi mohl za současných poměrů uveřejnit svoji teorii relativity Albert Einstein, když by se režimu politicky nelíbil.

Z výnosu ministra školství i z projevů Antonína Kapka vyplývá, že asi sotva.

Politickou čistkou při tak zvané normalizaci byly v Československu postiženy stovky a tisíce předních vědeckých a technických odborníků. Na jejich místa — především pak na místa vedoucích — byli znovu dosazeni lidé, jejichž odborná kvalifikace je přinejmenším pochybená. Tedy téměř opět jako v padesátých letech, s tím rozdílem, že tentokrát se likviduje inteligence pracně a dlouho školená i v marxismuleninizmu. Prostým rozumem by se dalo soudit, že v zájmu celé společnosti není důležité, zda ten či onen lékař, badatel, inženýr, konstruktér, biolog či geolog přijímá ta či ona usnesení stranických ideologů, zda má ty či ony soukromé filozofické, politické či náboženské názory, že je vlastně důležitější, zda je skutečným odborníkem ve svém oboru a zda jeho práce může pro československou vědu a techniku znamenat krok vpřed. Tak na to v určitém období pohlížel Lenin a tak to dokonce praktikovali i čínští komunisté.

Ideologové posedli mocí a pocitem vlastní důležitosti, při níž se povyšují nad všechny odborníky a odbornost, však u nás nechtějí skutečnou vědu, jejíž faktické výsledky by museli respektovat, nýbrž jen jím poddané a podřízené posluhy. Vědeckotechnickou revoluci si představují zřejmě po svém a navíc jako součást fiktivního třídního a ještě jakéhosi světového ideologického boje. Nejsou a ani nechtějí pochopit univerzálnost, celosvětové a všelidské poslání moderní vědy a techniky. To je pro

Československá statistika uvádí: Každým dnem u nás zemře 350 občanů, ale narodí se 700 dětí; 350 párů oslaví svatbu, 75 manželství skončí rozvodem. Platí-li i dále uváděná čísla, pak se čs. populační trend lepší. Má na tom hlavní zásluhu okamžité příznivější věkové složení žen, ovlivněné "silnějšími ročníky" poválečných let. Rodilo-li se před 5 lety na tisícovku obyvatel jen 15 dětí, bylo jich loni už 17 a letos je průměr na 19. Ke zvýšení přispěla také přísnější opatření při povolování potratů, jejichž počet silně poklesl. Kojenecká úmrtnost patří v Československu už dlouho k nejnižším na světě. Prodloužila se i střední délka života — mírně nad 70 let.

Přesto zůstávají stálým problémem četné rozvody, jak o tom svědčí studie laboratorů pro biosociální výzkum rodiny při pražském Výzkumném ústavu psychiatrickém. Její pracovníci provedli průzkum u jedné tisícovky rozvádějících se dvojic. S vědomím, že v českých zemích připadá jeden rozvod na čtyři sňatky, na Slovensku na deset sňatků. Zjistili, že jako navrhovatelky rozvodů převažují ve všech věkových skupinách ženy. Zejména mladé jsou velmi radikální. Nesou rozvod snáze, zpravidla jim zůstává byt i větší část zařízení. Je zajímavé, že ženy-navrhovatelky převažují i ve skupině žen v domácnosti, a to i v rodinách s dětmi. Spíše však muži se — v případě dětí — vyslovují proti rozvodu. A dále: rozvody manželství s dětmi převažují nad rozvody bezdětných. První silná rozvodová vlna přichází mezi třetím a pátým rokem manželství. Rodiny s nižším vzděláním a vyšším počtem dětí se nerozpádají tak často jako manželství s vyšším vzděláním a nižším počtem dětí. Nejvolnější postoj mají rodiny vysokoškolské. Zastoupení rodin ryze zemědělských je velmi nízké. 37% žen udalo, že uzavíraly sňatek v době, kdy očekávaly dítě, neboli šlo o manželství, uzavřené pod tlakem těhotenství. Plná čtvrtina párů pocházela z nešťastně ženatých či rozvedených rodičů; jiný údaj: čím mladší jsou rozvádějící se dvojice, tím častěji byli rozvedeni i jejich rodiče. Stížností na neshody přibývá s nižším příjmem na hlavu. Na jednom z prvních míst se jako důvod rozvodu uvádí povahová neshoda. Podle vyjádření mužů dávají tu více podnětů ženy v domácnosti než zaměstnané. Neshody ta-

ké stoupají s úrovní vzdělání partnerů. Ženy vyslovují se sexuálním chováním partnera vyšší nespokojenost než muži. Manželé si velice snadno nacházejí mimomanželského partnera. I ve skupinách s dětmi přiznává mimomanželskou známost každý třetí muž a každá pátá žena. Podezírání partnera z nevěry je oboustranně vyšší v rodinách s dětmi. Prakticky nelze zhodnotit, zda je nevěra primárním či až sekundárním rysem manželského rozvratu. Co do negativních vlastností stěžují si muži hlavně na neuroticismus žen, ženy udávají vady, týkající se mužského charakteru. Vysokoškolačky akcentují názor, že muž nemá dostatek pochopení pro jejich práci, i když je dnes minimální rozdíl v názoru na zaměstnání ženy; právo ženy na vlastní povolání přestává být předmětem manželského sporu. Ve sledovaných dvojicích to byli vždy muži, kteří byli sebekritičtější a přiznávali, že i oni přispěli k rozvratu.

Závažné je zjištění, že — jsou-li v manželství děti — neodrazuje to partnery od rozvodu tak silně jako dříve. Asi proto, že s okolnostmi kolem růstu a výchovy dětí je řada problémů. Jako ukázka maličkost: pražská posluchačka rozhlasu si stěžuje — že by nechtěla znovu prožít shánění dětské postýlky nebo kočárku jako před půl rokem. Rozhlas jí na to odpověděl, že se podařilo překonat nedostatek plenek, ale postýlky skutečně nejsou. Příslušné dva podniky prý "nezachytily vzestup populační vlny." Pokud jde o kočárky, je prý dost tuzemských, ale málo zahraničních; nedostatek panuje v sortimentu skládacích kočárků do auta, neb tady zase jiný výrobce "nezachytil vzestup motorismu".

Režisér vyznamenan

Národním umělcem byl jmenován filmový režisér Karel Steklý. Natočil filmy *Siréna*, *Temno*, *Anna proletářka*, *Dobrý voják Švejk*, *Svatby pana Voka*, *Svět otevřený náhodám*. Strakonický dudák a další.

Jawa vede

Padesát tisíc motocyklů vyrobili už letos v Týnci nad Sázavou. Osmdesát procent produkce je určeno na export do padesáti zemí světa, především do SSSR, kde je Jawa už po patnáct let nejpobulárnějším motocyklem.

ně zřejmě revisionismem a oportunismem. Ale věda, která se musí podřizovat politice a ideologii, vědou není a luxus vědu nemít je dobrodružství.

SPORT Literární vykrádání

Zápasy osmého kola prvoli-
gové kopané:

Slavia-Trnava 2:0, Plzeň-
Sparta 3:0, Prešov-Slovan
3:0, Lokomotiva-Teplice 4:2,
Inter AC Nitra 3:0 a ZVL
Žilina-Bohemians 2:1.

Tabulka po 8 kole:

1. Dukla Praha		7	11
2. Sn Bratislava		8	11
3. Tatran Prešov		8	9
4. Slavia		8	9

Pětinašobný fotbalový mistr
Československa — mužstvo
Spartaku Trnava plánuje
využít zimní ligovou přestáv-
ku k zájezdu do Střední a
Jižní Ameriky. Na cestě se
pravděpodobně zastaví v
New Yorku, kde 7. prosince
by se utkali na Roosevelt
Stadionu v Jersey City (New
Jersey) s vybraným mužst-
vem newyorské oblasti.

Hokejisté Sparty stále ještě
nenašli svého přemohitele. Po-
slední zápasy hokejové ligy:
Sparta-Slovan 5:2, Litvínov-
Kladno 4:2, VSŽ Košice-Ji-
hlava 5:4, VŽKG-Chomutov
3:3, Plzeň-Pardubice 1:3 —
Bratislava-Košice 2:0, Jihla-
va-Plzeň 3:1, Brno-Vítkovice
5:5 — Pardubice-Budějovice
4:4 a Chomutov-Litvínov 3:7.

1. Sparta		9	18
2. Dukla Jihlava		10	14
3. CHZ Litvínov		11	14
4. Tesla Pardubice		11	12

Velký úspěch čs. stolních te-
nistů. V novém ročníku
evropské ligy ve stolním te-
nisu zvítězili po dramatic-
kém boji nad mužstvem So-
větského svazu 4:3. Čs. muž-
stvo prokázalo v zápase vy-
sokou bojovnost, nepotě-
šilo ani za stavu, kdy prohrávalo 3:1
nekapitulovalo a dokázalo
ještě v zápase zvítězit.

Čs. tenista Jan Kodeš zví-
tězil v dalším kole meziná-
rodního tenisového turnaje v
Barceloně nad Američanem
Dibbem 6:3, 6:3. Také vel-
mi úspěšně si vedl i další
čs. hráč Hřebec, který ve
čtvrtfinále čtyřhry s Chila-
nem Pinto Bravem vyřadil
australsko-francouzskou dvo-
jici Laver-Barthes 6:4, 6:3.

—pza—

Od února 1948 byla česko-
slovenská a ostatní lidově-
demokratická mládež vychová-
vána k opovrhlivé nenávisti
amerických "comics" a ji-
ných kreslených seriálů: po-
liticky je to bezcenný brak,
pedagogicky něco, co odna-
učuje člověka chuti ke čtení a
zjednodušuje jeho obzor. Mlá-
dež dohromady nevěděla, co
že to ty "comics" vlastně
jsou, a díky neustálému na-
dávání na ně, se o ně začala
zajímat. Fakt je, že chtěl-li
někdo někomu v ČSSR udě-
lat radost, přivezl mu tajně
ze Západu aspoň stránku
nějakých "comics." Obda-
rovaný se pak často divil ani
ne tak tomu, cože ten Západ
na těch pitominkách vidí, ja-
ko tomu, proč, proboha stát-
ní československé autority,
škola a jiné výchovné orga-
nizace, si zmíněné volovinky
vybraly za cíl svého hutného
nenávidění.

Jak jsme proto byli překva-
peni, když jsme shledali, že v
SSSR, v časopise, který je
vydáván v angličtině, jako
pomůcka pro studium toho-
to jazyka, vychází slavný se-
riál amerického karikaturis-
ty Charlese M. Schulze
Charlie Brown. Naivní, zcela
nepolitické a docela napro-
sto nemarxistické filosofová-

"BAT'A" PODPORIL BC SLAVII MNICHOV

BC Slavia Mnichov zahájila
podzimní kolo Bavorské di-
vise v novém obutí. Velké
překvapení zažili hráči při
prvním podzimním tréninku,
když jim byly předány "ke-
cky", které věnovala klubu
firma "BAT'A" Shoe Co., Bel-
camp.

BC Slavia Mnichov chce tou-
to cestou veřejně poděkovat
firmě "BAT'A" za tento vel-
korysý dar, který je příkla-
dem krajanské soudružnosti.
Němčině musíme i poděko-
vat panu Lud'kovi Jánšké-
mu z New Yorku, a panu
arch. J. Růžičkovi, tajemní-
ku Svazu sportovců pro
NSR z Garmisch Parten-
kirchen. Pevně věříme, že v
novém obutí bude BC Sla-
via s úspěchem representa-
vat náš basketbal na uzemi
západního Německa.

Přejeme Vám mnoho zdaru
— držíme Vám palce, abyste
v nejvyšší skupině bavorské
"kreisligy" A-kde jste nováč-
ky, dobře bojovali.

ní "Čarlíka" a jeho party ku-
podivu sovětské politiky a
vychovatele najednou neu-
ráželo.

Seriál vycházel po dosti dlou-
hou dobu, aniž vydavatele
časopisu Moscow News na-
padlo požádat autora a jeho
agenty o schválení. Docela
také zapomněli, že by měli
vyplácet autorský honorář.
Jak známo, přistoupil SSSR
nedávno k Ženevské konven-
ci, která ukládá vyplácet ho-
noráře za přetiskování ori-
ginálů nebo překladů z ci-
zích literatur. Proč přistou-
pili sověti k Ženevské kon-
venci je jasné: chtěli zabrán-
it, aby díla sovětských au-
torů mohla vycházet v cizině.
Konvence ukládá také žádat
o povolení přetiskovat a vy-
dávat spisovatelská díla, a
podle sovětského autorského
práva je dílo sovětského spi-
sovatele zároveň majetkem
sovětského státu...

Po několika týdnech seriál o
Charlie Brownovi přestal v
SSSR vycházet: celý svět se
totiž dal do kritiky a sově-
tům to začalo být trapné. Te-
dy nikoli jejich vlastní pří-
stup k Ženevské konvenci,
ale mezinárodní publicita za-
razila vydávání kradeného
seriálu. Už předtím dostal
Moscow New dopis od United
Features Syndikate, který
representuje pana Schulze —
aby přestal seriál otiskovat;
na to však v Moskvě nereag-
ovali. Tak mezinárodní o-
studa (kéž by jim takhle va-
dila i ve věcech opravdu
vážných, jako jsou opupce
cizích zemí a pod!!) způso-
bila, že SSSR nejen zastavil
tento seriál, ale dokonce, že
vypracoval urychlené pra-
vidla, podle kterých se bu-
dou vyplácet honoráře zahra-
ničním autorům. Dosud se
dalo vyplácení velmi lajdá-
cky a hlavně — v rublech —
které musel autor nebo jeho
zástupci utratit v SSSR!

Ale: kde není žalobce, není
soudce, jak se říká... Nikdo
dosud v zahraničí nekritizo-
val jiné sovětské literární a
novinářské krádeže, jako
třeba otiskování článků ame-
rického publicisty Arta Buch-
walda, které z pařížské He-
rald Tribune vesele přetisku-
je sovětský týdeník "Za ru-
bežem"...

Zlepšený prodej

Náměstek ministra obchodu
Blažek oznámil, že čs. distri-
buce se bude kromě zlep-
šení kvality masných, mlé-
kárenských a průmyslových
výrobků (konkrétně žárovek
a baterií) snažit o lepší ba-
lení výrobků. Oproti dnešním
42% mlékárenského zboží
má v roce 1980 docházet do
prodeje už 90% výrobků v
dobrém balení. Masných vý-
robků to má být oproti dne-
šním 4% v roce 1975 už 21%.
V menším množství má přijít
na trh i vzduchotěsně balené
maso a uzeniny.

Zajímavosti ze světa

O Nobelovu cenu na rok 1973 se dělí zahraniční ministr
Spojených států dr. Henry Kissinger a přední severoviet-
namské jednání a tím se zasloužil o prodlužování války —
Le Duc Tho. • V Norsku se ujala žezla nová vláda. Socia-
listická koalice na čele se Stranou práce vystřídala nesocia-
listickou vládu, která resignovala po prohraných volbách z
minulého měsíce. • Cholera, která vypukla v Jemenu, si
dosud vyžádala už dvacet obětí. • Chilská vojenská junta
zbavuje prokázané marxisty veřejných pozic v obecních a
jiných zastupitelských úřadech. • Kubánský občan, který
unesl belgického vyslance v Havaně, žádá možnost opustit
Kubu na vyslancově jachtě. • Velká Británie a Island do-
sáhly dohody o tom, že Anglie bude respektovat padesáti-
mílovou vzdálenost od islandských břehů, při výlovu ryb. •
Americký kongres zamítl pro letošek schválit opravení bu-
dovy Kapitolu, které by stálo osmapadesát milionů dolarů. •
Šest olejových zemí zvýšilo cenu oleje o sedmáct procent.
Z nich pět je arabských: Irák, Kuwajt, Saudská Arábie, Abu
Dhabi, Quataer, Irán je nearabská země. Všechny shodně
tvrdí, že zdražení nemá nic společného s válkou na Střed-
ním Východě. • Kuwajt se rozhodl věnovat na arabsko-iz-
raelský konflikt třistapadesát milionů dolarů. • Lodě, ve-
zoucí potraviny a jiné zásoby do Jordánska, se musely pro
silné izraelské bombardování uchýlit do Kuwajtu a Saud-
ské Arábie. V důsledku toho hrozí Jordánsku nedostatek
potravin. • Skoro deset procent všech lékařů, vykonávajíc-
ích praxi ve Spojených státech, jsou zahraniční imigran-
ti. • Už sedm set milionů dolarů vynesly ve Spojených stá-
tech sbírky na pomoc Izraeli. • Kambodžského prince Si-
hanuka — v exilu v Číně — ujistil v Pekinu sovětský velvy-
slanec v ČLR Tolstikov plnou podporou SSSR. • Vnitroky-
perské rozhovory mezi představiteli turecké a řecké části
obyvatelstva byly po delší přestávce obnoveny. • Do Číny
přijel na návštěvu kanadský premiér Trudeau. Setká se
také s min. předsedou ČLR ou-En-Lajem. •

Pozor, pane Maliku!

Stalo se na zasedání Rady
bezpečnosti Spojených náro-
dů. Izraelský delegát se omlu-
vil za neblahé následky ná-
letu na syrské hlavní město,
náletu, při němž byly kromě
vojenských objektů poškoze-
ny i některé diplomatické
budovy a zahynuli v nich li-
dé. Kromě jiných došlo ke
škodám i na domě sovětské-
ho kulturního střediska. Řeč
izraelského delegáta přerušil
bez dovolení u předsedy za-
sedání sovětský zástupce Ma-
lik a prohlásil, že nepřijímá
omluvu od mezinárodních
gangsterů. Pak opustil sál.
Velká většina přítomných —
hlavně z obecnstva, mu
hlučně tleskala.

Svět opět jednou ve zlom-
ku vteřiny dokázal, že "vym-
knuta z kloubů doba šílí",
jak říká básník. Není pochy-
by o tom, že válka je hrozná
a že by jí mělo být navždy za-
bráněno. Není pochyby ani
o tom, že lze pokládat za
hroznou krivdu, musí-li za-
platit životem mezinárodní
konflikt nezúčastněné cizí o-
soby, v tomto případě — sho-
dou okolností — poslové Spo-
jených národů, jejich ženy a
dětí. A lze koneckonců pro-
testovat i proti tomu, že mi
někdo střílí na dům.

Ale je nebetyčný rozdíl v
tom, kdo protestuje. A je
zoufalé pomyšlení na to, kdo
mu při tom aplauduje. Nebo
jste snad, pane Maliku, za-
pomněl, že Vaše vojska vtr-
hla v posledních desetiletích
bezpočtukrát do cizích zemí?
Že se Vaše země spojila s

nejodpornějším diktátorem
nové doby Adolfem Hitlerem
a využila jeho mocenských
choutek k vlastní agresi a zá-
boru pobaltských republik a
části Polska? Že Váš diktá-
tor Stalin, jemuž byl ne zbůh-
darma propůjčen název "no-
vý Džingischán", zorganizoval
bezostyšně státní převraty
v řadě zemí východní Ev-
ropy? A myslíte snad, pane
delegátě SSSR, že poctiví li-
dé tohoto světa zapomněli, že
tanky Vaší země ostřelovaly
21. srpna 1968 — ne snad
nějaký malý kulturní stánek,
ale pražské Národní mu-
zeum, symbol samostatnosti
českého národa a pokladnici
jeho národní vzdělanosti? Na-
padlo Vás snad se za toto
barbarství někdy aspoň v
náznaku omluvit? Ostatně —
nikdo to od Vás ani nečekal.

Je jen zoufalé pomyšlení, že
se Vašemu nehoráznému po-
krytectví dostalo hlučného
souhlasu od tzv. zástupců
světové veřejnosti.

M. S.

Výlov rybníků

V jižních Čechách už začaly
podzimní výlovy rybníků.
Podle oznámení ředitele obo-
rového podniku Státní rybář-
ství dr. Tomáše Tůmy hlásí
všech 15 závodů letos velmi
dobré přírůstky, především
u kaprů. Kromě tuzemského
trhu zásobují jižní Čechy ta-
ké západní Německo, včetně
západního Berlína, Rakou-
sko a letos také poprvé Fran-
cii. Do Itálie se vyváží líni.

POKRAČUJEME V TRADICI

Po velkém úspěchu v loňském roce vyjde letos v říjnu roz-
šířený, 160-ti stránkový KALEX 74

bohatě ilustrovaný kalendář československého exilu.

Najdete v něm zábavu, poučení a mnoho cenných infor-
mací.

Cena kalendáře US \$6,80 včetně poštovného a poplatku
za převod šeku. Platby pouze předem šekem na adresu
Kalexu.

KALEX, 8 München 5, Pestalozzistr. 13, BRD

Objednávky a platby můžete zasílat již dnes!

ČLOVĚK - ČÁST VI.

Karel Kryl

Přinášíme několik ukázek z připravované knihy "Egál", prvního dílu "Krylogie" českého spisovatele Karla Kryla, žijícího v emigraci v Západním Německu.

Odněkud shora zněla nedělní symfonická hudba, puntíky navlečené na pěti nitích prolézaly betonovým stropem jako by to byla rybářská síť s velikými oky. Bylo ráno, ulice za okny byla liduprázdná, jenom automobily tiskly se k obrubníkům a jedno ke druhému, jako by se chtěly zahrát, neboť byla zima a snížek poletoval, zima zima tu je, snížek poletuje. Naproti v okně vytáhl někdo roletu, nahoře na okraji okapu seděl holub a pletl si ulici s klosetem. Věčně titíž holubi, televizní antény, tatáž polička na knihy, týž kaktus na věčně špinavém okně.

Nad střechou se protrhly mraky, vysvitlo studené slunce; Člověk přivřel oči neboť světlo pálo do nevyspalých víček, do očí s rudým bělmem podepřeným váčky — kromě váček pod očima neměl žádných jiných zavazadel, a kdyby i byl měl, co platno. Oblékl si kalhoty, v zadní kapsičce zacinkaly mince, dvě z nich vypadly na lino-leum. — Padne-li hlava, budeme mít štěstí. — řekl si. Sehnul se. Dvakrát orel. — Jak taky jinak? —

Prohlédl korespondenci ze včerejška, nic neobvyklého, dva pozdravy odněkud, pozvánka na vzpomínkový večer u příležitosti. — Všecko je u příležitosti, válka taky. U příležitosti zabít Představitel dovolujeme si vám oznámit, že v neděli ve dvanáct hodin v sále Ferdinands-gaststätte začíná třetí světová válka. Úbor společenský, zbraně odložte v garderobě. Za věci svěšené nenese podnik žádnou zodpovědnost. Šatna padesát haléřů, ore, kopějek, pfennigů, pencí. — Šatna platí se drobnými. Nemáš-li je, musíš dát dyško. — Poslední byla krabička v sáčku, — třeba je to bomba, posílají se jich v poslední době kila. Předčasně zesnul za tragických okolností. — Čichl ke krabičce. — Krchovem nevoni. Ostatně nejsem Sionista. —

Když balíček otevřel, vypadla mu do dlaně magnetofonová páska. Pohlédl na obálku, strojem psaná adresa, jméno odesílatele mu nic neříkalo, dotyčného neznal a v Berlíně nebyl. — Optimismus jest vlastností neinformovaných. Ten mezek si myslí, že mužové, jimž bylo upříci z otčin, hromadně zabývají se fonomatérií. — položil pásku na poličku, napůl odhodlán vydlužit si kdesi magnetofon, otevřel skříň a vyňal odtud láhev. — Neboť na cože mělo by již zbýti, ne-li na láhev? — Zapnul rádio, zazněla táž symfonická hudba, jež zněla

shora, — lidi jsou vzpřímeně chodící opice, myšlenek pramálo. Vkus nedělních redaktorů se sobě navzájem rovná. — A marně, jako už tolikráte, hledal na stupnici něco jiného. — Jazz před polednem se nehraje. Autofahrer unterwegs, Rózemari Ť. zop, poslouchával to otec — když sedával u nedělních brambor. Neboť bramborové klíčky obsahují jedy, není tedy vhodné dávat králíkům žrátko bramborových. — Sedl si na židli a pomalu, dávaje si na čas, navlékal ponožky, kus po marce, z Kaufhofu, nebo od Neckermanna, jenž "Macht's möglich". — Lidi se dneska vlastně žijí jedem. Bez jedu nelze si představit civilizaci. Aniž kulturu. Prášek na nádoby, chemikálie na praní prádélka, košilek a cejch, chemicky zhotovený inkoust, hnojiva, postřiky, práškama vyhnány vepřový, hovězí, telecí, ryby polykající odpad z nafty a papíren-celulozek, nikotin — thein, terpentýn, beton, benzin — šnaps. — Upil jedu. Zapálil si jed, vdechl výpary a smog města, v němž bylo mu žít, pouze dočasně, samozřejmě, jak nikdy neopomenul zdůraznit, ač o tom již nejistitelně dlouhou dobu pochyboval. Sál po knize, jež se vyjímala docela pěkně v poličce nad postelí, měla černou obálku a žlutý titul "Jak se dělá báseň". "Inspirace a dar písně jsou neredukovatelné základní kvality básníka", četl, — "a proto také je to stav myslí, v němž básník píše."

— Veliký výkal! — zdůraznil spisovně. — Nejlepší básně se píšou pro chleba. Neboť nikoli múzou živ jest v této společnosti básník. — Zavřel, ba zabouchl knížku, pohodil ji na zem — potom, jako by mu bylo líto potřeštěného papíru, nemohoucího se bránit, zvedl ji a zasunul do poličky.

— V té záplavě žvanění se už jaksi nedostává slov. Jedna zapomínáš pro druhá, aby pak ta nová ztratila význam a tím sama sebe. — Zarazil se. — Mluvíš jako kniha, vole. Ta slova jsou hodna kriminálu. Když slova ztratí význam, není jich třeba. Takže k čemu vymýšlet slova? Když nikdo nerozumí ani těm starým? —

Vyšel po schodech, zamknul předtím dveře onoho brlohu, v němž bylo mu přespávat, zaklepal na dveře a v odpověď zaznělo zavrčení. Otevřel. — Těbouch Dědku. — Ahoj. — Dědek ležel pod špinavou přikrývkou, podlaha byla pokryta mozaikou rozházeného šatstva a obuvi. — Chceš něco? — zív.

— Nic. Jenom jestli nejdeš na pivo. —

— Fuj! — řekl. — Alkohol je svinstvo. — z hlasu čpělo mu lihem. — Ty si myslíš, že ožrat se je nějaká zásluha? — Kdo říká něco o vožrání? Já jdu jenom na pivo. Ale ty máš přesádko, co? — Dědek řihnul. — I ten dobyteček ví, kdy má dost. — zacitoval mravokárce. — To říkávala moje matka... Hele, viš co, přijdi za hodinu. Jo? — Mám přijít s láskou? — otázal se Člověk.

V odpověď zaznělo zachrčení a s lehkostí sobě vlastní vznesla se z podlahy obuv. Bouchla do dveří. — Ještě slovo a hodím po tobě něčím tvrdším! — slyšel ještě, když zavíral dveře. Seběhl po schodech, prošel vrátnicí a vypadl do jasu. Na dláždění tál pod dotekem soli sněh, pod ním zjevila se vrstva škváry a bláta. — sám pánbů ví, odkud se ve městě bere tolik svinstva. — A ještě se potěšil, že si obul holinky. Došel k tramvaji, cvakl lístkem v automatu a usadil se na místo, vyhrazené invalidům. — Kdo ostatně dneska není invalida, ne? — Uspokojeně začal počítat ženské, s nimiž by byl ochoten se vyspat.

Před kostelem se Člověk zastavil, netušil ani, že dojde až sem, táhlo ho sem podvědomí, nebo svědomí vypěstovávající si od malička zákon Pomni, abys den sváteční světil, cti otce svého. A tak dál. Došel až k nesemilní, při nepokradeš otevřel dvířka. Nepožádáš manželky bližního svého. Žehnal se, neboť se tak slušelo ve svatyni, jež měla býti i jeho. Nebylo mu tak docela jasno, zda je tomu tak, jaksi sem mezi ty lidi nepatřil, a trochu jej děsilo, že se za tu dobu, co sem, (jen velmi zřídka), docházel, nenašel ani jediný, jenž by jej odtud vykázal, či mu alespoň dal na vědomí, že je zde nežádoucí. Krajané zpívali chrámovou píseň, již znal od doby, kdy si začal pamatovat, slova toho zpěvu byla mu dlouhá léta nejasná, časem však vyspěl, začal rozumět slovům — míjel jej však jejich význam. Celý ten obřad připadal mu nespravedlivý. — Kterak že může být odpuštěno, aniž jsem dosti pykal, — svou nenávist nosil si s sebou jako hlemýžď ulitu a bylo mu mnohdy výborně, mohl-li vědomě a s chutí k smrti nenávidět. Ta nenávist byla jeho nejvnitřnějším soukromím. A vážil si jí, jako svého nejoddanějšího přítele. Tady mu kdosi rozprávěl slovy, jež četl již tolikrát v nejružnějších obměnách — rozmlouval s něčím vnitřním, jakož i my odpouštíme našim vinníkům, a on nemohl odpustit, neboť bylo denně zabíjeno příliš mnoho

Krajanský oznamovatel

Víte, že

REZNICTVÍ A UZENÁŘSTVÍ JOSEF ČURDA, MARGARTENSTR. 11

... je jen 206 m od nádraží Selnau ... vyrábí na 20 druhů českých a slovenských specialit ... rozesílá maso a uzeniny po celém Švýcarsku (maso za velkou výhodnou cenu) ... při objednávce nad S. Fr. 50.— neúčtuje poštovné.

Nevíte?

Tak přijďte nebo volejte 01/23 52 65

PSACÍ A POČÍTAČÍ STROJE

pro krajany se slevou — jakož i veškeré opravy zařídí ANTONÍN ZETEK, Illnauerstr. 24, 8307 Effretikon, tel. 052-32 53 08

SERVIS

vašeho vozu zajistí rychle a spolehlivě W. Pisoft, společník fy: AUTO WEISS, Altstetterstrasse 228, 8048 Zürich, tel. 01-62 14 55.

Přes UNIONFUNK

v Zürichu seženete českého taxikáře, znalého místních poměrů, památek a vůbec všeho zajímavého.

Volejte 01-47 30 47 a žádejte pana IVANA MÁDRA.

KNIHY

všech čs. exilových nakladatelství dodává:

Oskar Krause, CH-8307 EFFRETIKON, Rebenstr. 2

Privat Galerie ve Švýcarsku

vystavuje díla předních exilových výtvarníků — sjednejte návštěvu. Telefon — 052/324176 — Švýcarsko

Pro další podnik,

který otvíráme na podzim v městě Taillfingen/Ebingen hledám mladšího, spolehlivého, samostatného českého kuchaře za nejlepších platových podmínek. — Byt k dispozici.

HOTEL RESTAURANT-HIRSCH

Majitel Tony Kolářský

D — 7481 Sigmaringendorf

ZAJEMCI

o prodej švýcarských hodinek ve všech státech žádáme o kontakt. Vyhodný vedlejší výdělek nebo hlavní zaměstnání. Zájemci z oboru mají přednost.

SLAIS-CH 2500 Biel, Postf. 255-Switzerland.

krásy, odpočinku lehké de- všem zemědělským, a on si tou- žebně přál, aby se jistým — jak se říká "bližním" žádného odpočinku nedostalo, ba naopak i to peklo, v něm vlastně nevěřil, jim přál. Kněz říkal, pozdravte se znamením pokoje, kdosi mu podával ruku, na smíření, na bratrství a Člověk si myslel, co ty mně máš co odpouštět, když tě ani neznám, nehledě na to, že se tomu starci potily ruce a smrděl. Vzpomněl na Lazara, na prikázání, nevyčkal konce bohoslužby a vyšel před kostel. Roztrásl se, nevěda, zda to bylo chladem, či nervositou a tajeným vztekem, jenž se dral ven. Neboť nikomu nelze příliš dlouho setrvalovati s nenávistí, je- již objevil drtí kosti a očím dává dar slepoty. Nadechl se a vešel do knajpy, jež byla otevřena, a právě teď, a právě v neděli.

— Ein Kaffee. Und doppelten Cognac. — řekl nevzhledné servírce, rozepjal si kabát a vdechl vůni doutníku, který kouřil stařec u sousedního stolu. Ten muž byl rovněž špinavý, odrbaný a zarostlý, byl mu však nezměrně sympatičtější, než onen z kostela. — Snad je to tím, že mi nenabízí smír a pokoj. Na to

Vládní cestování

Na Filipíny se brzy odebere československý velvyslanec. Filipíny a ČSSR navázaly nedávno diplomatické styky. Do Finska odjede na pozvání finského předsedy vlády K. Sorsy československý ministerský předseda Lubomír Štrougal. Gustáv Husák se chystá na oficiální návštěvu Jugoslávie. Pozval ho prezident Josip Broz-Tito. Do Tokia na valné shromáždění Mezinárodní organizace pro průmyslový design odletěl náměstek ministra pro technický a investiční rozvoj Ján Gábel.

Masožravá rostlina

rosnatka okrouhlolistá (drosera rotifundia) roste v celých trsech v oblasti Jizerských hor většinou na rašelinistním a bahenním podkladě. Patří mezi chráněné rostliny.

svý cigáro si vyžebra sám. A nechodí si doufat do kruhu "bližních". —

Koňak měl špatnou chuť a káva byla vodnatá.

(Pokračování přetě)

Válka na Středním Východě pokračuje

Do jaké míry se Spojené státy na jedné straně a Sovětský svaz na druhé straně už zaangažovaly do konfliktu na Středním Východě, o čemž usilují a co jsou ochotny udělat bud' za tím účelem, aby válka skončila co nejdříve a nebo za tím účelem, aby jejich přátelé na Středním Východě neutrpěli drtivou porážku, respektive dosáhli jasněho vítězství... o tom je dnes tak těžké udělat si přehledný obrázek jako o tom, jak opravdu vypadá situace na bojištích, jaké má každá z obou válčících stran ztráty, jaký je cíl jejího válečného úsilí. Důvodem, že pozorovatelé si nemohou vytvořit přehledný a spolehlivý obrázek, je však jen z části to, že jim zúčastněné vlády nesdělují

všechno, co samy vědí; důvodem je také okolnost, že informace, které dostávají tyto vlády, a jejich rozhodování o krocích, které mohou a mají udělat, je fluidní, opatrné není váhavé, nedefinované a ne definitivní. A to proto, že v sázce je tak mnoho: pokud jde o zaangažovanost Spojených států na jedné straně a Sovětského svazu na druhé straně, v sázce je další přístředí mezinárodního napětí.

Přesné informace o ztrátách válčících zemí nejsou k dispozici, ale je jasné, že jsou to na obou stranách ztráty těžké, a každá žádá svého tradičního dodavatele zbraní o urychlené doplnění zásob válečného materiálu. Jak se zdá, žádostem první vyhověl Sovětský svaz, když začátkem týdne vy-

slal těžká transportní letadla se zásobami hlavně do Syrie a zčásti také do Egypta; jde zejména o čtyřmotorová letadla typu Antonov-22, která unesou i stíhačky a tanky. Mimochodem, mnohá vzlétla z letišť v Mad'arsku, a jejich celkový počet údajně převýšil osmdesát. Ale mluvčí amerického ministerstva zahraničí odmítl označit tyto dodávky za masivní; jinými slovy, Spojené státy neobvinily Sovětský svaz, že se přímo a masivně zaangažoval do války na straně Arabů, ač jinak, zejména politicky a propagačně, se jasně na jejich stranu postavil.

Spojené státy zřejmě nyní začaly posílat dodávky válečného materiálu Izraeli, ale — podle sice úředních, ale ne-

identifikovaných mluvčích ve Washingtonu — jde pouze o malé dodávky malých zbraní (jako jsou bomby a rakety odpalované z letadel proti nepřátelským letadlům); čili americká pomoc Izraeli rovněž není masivní. Spojené státy se rovněž odmítly přímo a masivně zaangažovat do války. Spojené státy přijaly před časem objednávku Izraele na 48 nejmodernějších letadel typu F-4 Phantom, a v prodejní smlouvě stojí, že v případě velké nutnosti by je dodaly urychleně, což by nyní mohly učinit například z leteckých základů v západním Německu.

Je těžko odhadnout, jakou roli hrají v rozhodování Washingtonu úvahy o důležitosti nafty z arabských ložisek pro americký průmysl, úvahy o tom, zda by přísun nafty byl omezen nebo zastaven —

kdyby se Spojené státy přímo a masivně zaangažovaly ve válce na straně Izraele. Samozřejmě, že někteří Arabové tím vyhrožují. President Nixon navrhl, aby kongres přidal jednu miliardu dolarů k rozpočtu na rozvoj alternativních zdrojů energie a zajistil nezávislost Spojených států na cizích zdrojích. Rozhodně role, kterou tyto úvahy ve Washingtonu hrají, se jeví poměrně nepatrná s rolí úvah o dalším vývoji styků mezi Spojenými státy a Sovětským svazem. Ministr zahraničí Kissinger je denně ve styku se sovětským velvyslancem ve Washingtonu Dobryninem. Požádal vedoucí činitele poslanecké sněmovny — a ti mu vyhověli — aby se o týden odložila debata a hlasování ve sněmovně o novém zákoně o zahraničním obchodu, jehož osnova obsahuje klausuli, podle níž by vláda Spojených států musela upřít vládě Sovětského svazu doložku nejvyšších výhod k obchodním smlouvám. Kissinger odůvodnil svou žádost tím, že debata a hlasování v poslanecké sněmovně, do které by se jistě promítla protisovětská stanoviska četných zákonodárců, by asi zkomplikovala jeho současné vyjednávání s Moskvou o situaci na Středním Východě. Kissinger také odložil cestu do Londýna a do Bonnu, kterou měl nastoupit. Zatím však nezměnil plány se zájezdem do Japonska a do Číny, který má zahájit 21. října.

V určitém smyslu je nyní válka na Středním Východě i zatěžkávací zkouškou mostu, které byl v posledních letech vybudován — do velké míry z Kissingerovy iniciativy — mezi Washingtonem a Moskvou.

Hanuš Hejný, N. Y.

Večery pod lampou s českou knihou

Čtenářský hlad po dobré české knize trvá. Doma i v cizině. Kdežto doma současná literatura stagnuje, a starší kvalitní věci se vydávat nesmějí, my v emigraci máme v tom ohledu větší štěstí. Také Universum Sokol Publications patří k vydavatelstvím, které jsou sto zájmu čtenářů o dobrou českou knihu vyhovět. Zde je seznam a stručný popis knih, vydaných doposud naším nakladatelstvím:

DEMOKRATICKÝ MANIFEST —

Ferdinand Peroutka. Vyznání víry v demokracii, svobodu a právo na národní sebeurčení. Mužný boj s ideologií komunismu, jehož slabiny jsou zde odhalovány nejpopovnějším mistrem pera. Kniha skutečně hodná tradice českého humanismu.

POČÍTADLO —

Petr Den. Sbírká esejí, zkoumajících vztahy mezi náboženstvím, politikou a matematikou, jež se zároveň snaží dát novou náplň pojmu "demokracie", aby revoluce davů a nových národů, měnící podobu našeho století, nebyla revolucí nihilismu, prosté moci a smrti, nýbrž revolucí míru a života.

VE VLÁDĚ DRUHÉ REPUBLIKY —

dr. L. K. Feierabend. Paměti muže, který spoluřídil osudy národa a státu v tragické pomnichovské době. (Rozebráno).

VE VLÁDĚ PROTEKTORÁTU —

dr. L. K. Feierabend. Pokračování pamětí člena české protektorátní vlády z doby po 15. březnu 1939, obsahující množství zajímavých a významných detailů o tehdejších událostech.

Z VLÁDY DOMA — DO VLÁDY V EXILU —

dr. L. K. Feierabend. Autor zde líčí svůj dobrodružný útek z Protektorátu přes Mad'arsko, Jugoslávii a Francii do Londýna a popisuje zajímavým způsobem poměry v tehdejší exilové vládě presidenta Beneše.

ANTONÍN ŠVEHLA —

textová a fotografická monografie, vydaná ke stoletému výročí narození tohoto politika, který spoluzakládal, budoval a řídil mladý československý stát. Neopstradatelná publikace zejména pro mladé emigranty, kteří o Antonínu Švehlovi doma buď neslyšeli vůbec, anebo jenom nepravdy.

KAŽDÁ Z TĚCHTO KNIH PŘEDSTAVUJE TVORBU NAŠICH PŘEDNÍCH SPISOVATELŮ A BÁSNÍKŮ, ŽIJÍCÍCH MIMO SVOU VLAST. ZAKOUPENÍ NĚKTERÉ Z NICH OBOHATÍ JISTĚ VAŠI KNIHOVNU

ÚHLEM NA OBLOHU —

Miroslav Rašín. Sbírká cestopisných črt, zejména z Jižní Ameriky, politických i intimních úvah již zemřelého autora, je moderním protestem proti odlidštění a zmechanizování světa.

BEZNADĚJE A NADĚJE —

Karel Valehrach. Krajan, písmák líčí svůj těžký, avšak zkušenostmi bohatý život, v němž křížem — kráčem procestoval všech pět světadílů, s očima otevřenými a se srdcem, které rozumí lidské bídě.

OD A DO Z —

veselé abecední fantazírování slovy a kresbami — populárního komika Járy Kouta.

VERŠE ZE ZÁSUVKY A VERŠE ZAPOMENUTÉ —

Josef Martínek. Česko-americký novinář a básník tu ve čtyřech částech podává silné básnické obrazy několika svých životních období.

HOLOUBEK, KTERÝ SE NA VŠECHNO PTAL —

Josef Martínek. Půvabná dětská knížka veršů s lahodnou češtinou a podivuhodnou fantazií.

SONGS OF THE DESERT —

Josef Martínek. Sbírká anglických básní, které byly otištěny ve více než 40-ti amerických a kanadských časopisech. Autora zde inspirovala zejména velká americká poušť na jihozápadě USA.

LEDY SE HNULY —

V. N. Duben. Kniha nutná pro každého, kdo chce vědět, kdy a jak začaly drobné sopečné výbuchy, které pak, po několika letech, vedly k Pražskému jaru.

THIS AND THAT —

E. J. Popera. Kdo zná české verše tohoto básníka, jistě sáhne se zvědavostí po jeho první sbírce básní anglických.

OBJEDNÁVÁM:

Demokratický manifest — Ferdinand Peroutka	\$4.00	Úhlem na oblohu — Miroslav Rašín	2.50
Počítadlo — Petr Den	2.50	Beznaděje a naděje — Karel Valehrach	2.50
Ve vládě protektorátu — dr. L. K. Feierabend	3.00	Od A do Z — Járy Kouta	1.50
Z vlády doma — do vlády v exilu — dr. L. K. Feierabend	3.00	Verše ze zásuvky a verše zapomenuté — Josef Martínek	2.00
Ledy se hnuly — V. N. Duben	3.00	Holoubek, který se na všechno ptal — Josef Martínek	1.00
Antonín Švehla	3.00	Songs of the Desert — Josef Martínek	3.00
		This and that — E. J. Popera	2.00
		Půlnoční pacient — Egon Hostovský	3.00

Kladenské ocelárny

Kladenská Poldina hut' vydala první železo před 118 lety. Od roku 1855 se v závodě kromě dílčích rekonstrukcí nic nemodernizovalo. Pracuje tu např. parní stroj ještě z dob rakousko-uherského mocnářství. Teprve letos přejdou ocelárny — bude-li včas hotova přestavba pecí — od uhlí a koksu na zemní plyn. Nový závod Poldy II má mít moderní elektroocelárnu, válcovnu, nové nádraží, administrativní budovu a závodní hotel. Podnik Konstruktiva tu bude na stavbě zaměstnávat přes 4.500 lidí.

Emigrace je hrůza

Český spisovatel L. Fuks vydává knihu Návrat z žitného pole, podle níž má Jaroslav Gilar, šéf činohry Divadla Na zábradlí, natočit film. Kniha, vycházející z doby kolem roku 1948, je podle autorových slov aktuální i dnes. Citát: "Emigrace, to je vždycky tragédie a hrůza. I pro toho, kdo si zpočátku myslí, že volil správně".